

ZPRÁVA O ČINNOSTI

2015

AMNESTY
INTERNATIONAL

KRITIKA PORUŠOVÁNÍ LIDSKÝCH
PRÁV V TIBETU JE VMĚŠOVÁNÍ SE
DO VNITŘNÍCH ZÁLEŽITOSTÍ?

NESOUHLASÍM!

Vážení,

vítám vás znovu po roce u čtení zprávy o činnosti Amnesty International ČR za rok 2015. Je toho mnoho, o co se s vámi chceme podělit. A doufám, že na těch několika stránkách najdete vše, co vás potěší – jako našeho člena, dárce, aktivistu nebo zkrátka lidskoprávního nadšence.

Hlavní událostí loňského roku byla bezesporu návštěva našeho generálního tajemníka Sa-lila Shettyho. Přijel zahájit kampaň Smažme rozdíly a představit výzkum o rovném přístupu ke vzdělávání. V rámci své mise se mimo jiné setkal s ministry Zaorálkem a Dienstbierem, s premiérem Sobotkou diskutoval nejen o vzdělávání Romů, ale i o tématu migrace. V kontextu prohlubující se uprchlické krize se totiž v české společnosti ukázala nejenom nesolidarita, ale přímo i xenofobie, rasismus a nenávisť podporované nezodpovědnými výroky a činy českých politiků.

Amnesty se neúnávně snažila poukázat na to, že za všemi těmi čísly a procenty v novinách jsou pořád lidé – jako třeba Syřan Muhammed Kazki, který přijal pozvání do Česka a vyprávěl na přednáškách i médiím, jak přežil ztroskotání lodi, co ho na ni dostalo nebo jak teď žije a pracuje na Maltě. Podobný případ statečného člověka máme třeba i v saúdském blogerovi Raiifovi Badawim. I díky záplavě apelů podporovatelů Amnesty z celého světa včetně Česka se podařilo zastavit jeho bičování, které mu soud přikázal za online psaní proti vládě. Dál ale zůstává ve vězení, takže náš boj nekončí...

A nekončí ani náš boj za nezávislost – po mnohaletém úsilí se naše snaha naplnila a od roku 2018 budeme zcela nezávislí na financích z naší londýnské centrály, které v současnosti pokrývají asi 10% našeho rozpočtu. Když budeme finančně samostatní, hnutí bude moci peníze investovat do jiných částí světa, kde jsou potřebnější.

Děkuji všem, kteří nám s naším finančním a lidskoprávním tahem na branku pomáhají.

Mark Martin
Ředitel Amnesty International ČR

AMNESTY INTERNATIONAL / www.amnesty.org

Amnesty International usiluje o dodržování lidských práv na celém světě.

Jsme dobrovolné hnutí lidí z celého světa, kterým není lhostejné porušování lidských práv, a chtějí se mu postavit. Proto vedou kampaně, pořádají veřejné akce, zastávají se obětí bezpráví a usilují o systematické změny na úrovni států i mezinárodního společenství. Práce Amnesty International se zakládá na spolehlivém výzkumu. Amnesty mění svět – jen díky podpoře milionů lidí z celé planety. Amnesty International má v současné době 7 milionů členů a sympatizantů ve více než 150 zemích a regionech. Výsledků dosahuje i díky autoritě, kterou získala během 50 let své činnosti.

Amnesty v Česku / www.amnesty.cz

Amnesty International ČR byla založena v roce 1991, okamžitě se zapojila do mezinárodních aktivit a postupně začala rozvíjet i svou práci doma. Dnes její zaměstnanci spolu s dobrovolníky a aktivisty vzdělávají k lidským právům na základních a středních školách, monitorují stav lidských práv, poskytují podporu žadatelům o azyl, propagují ochranu žen, usilují o odstranění diskriminace nebo o systematické změny v zákonech i praxi.

Buďte Amnesty i vy!

„O Amnesty vím díky rodičům. Můj otec se totiž s doktorátem z filozofické fakulty živil rozvážením mléka a popelařinou, distribuoval u toho Chartu 77. Nakonec mě museli ročního se zápalom plic přenést přes hory v Jugoslávii, abychom našli důstojný život v emigraci. Myslím, že v dnešní době pro takové věci už není místo. Proto podporuji Amnesty.“
Adam, člen Amnesty

VZDĚLÁVÁNÍ

V Amnesty věříme, že vzdělávání o lidských právech je základní předpoklad pro vytvoření společnosti založené na lidskoprávních hodnotách. V roce 2015 intenzivně pokračovaly oba projekty zaměřené na prevenci rasismu, diskriminace a xenofobie na školách: **FAIR PLAY – studenti za rovnoprávnost** a **Živé knihovny Amnesty International – čtením k otevřenosti**. V jejich rámci proběhl rekordní počet 32 živých knihoven – interaktivních workshopů, na kterých se studenti setkávají se zástupci menšin žijících v Česku a ptají se jich na vše, co je zajímá. Vedle studentů se s formátem živé knihovny seznámili na workshopech i pedagogové nebo veřejnost – největší akce proběhla v létě v rámci Prague Pride.

„Vím, že nemusím soudit lidi podle toho, jak vypadají, ale podle toho, jací jsou. Jste skvělejší tím, co jste dokázal a musím říct, že Vás obdivuju.“ Vzkaz studenta jedné z živých knihov.

O hrdinech živých knihoven, živých knížkách – zástupcích různých menšin – vznikl v Amnesty i unikátní výtvarný projekt. Tvůrci od nadaných středoškoláků až po slavné výtvarníky jako třeba kreslířku Toy Box vytvořili sérii komiksů, které popisují zajímavé osudy akterů živých knihoven. Vznikly z nich informační letáky i obsáhlá výstava, která bude v roce 2016 putovat po celé republice.

Tým lidskoprávního vzdělávání Amnesty v roce 2015 proškolil téměř 1700 studentů a tři desítky pedagogů z Ústeckého, Středočeského nebo Jihoarmavského kraje a z Prahy.

„Projekt živých knihoven mi určitě přinesl sebevědomí a to je věc, se kterou se potýkám celý život. Bavi mě to a má to pro mě velký smysl.“ Žačka, živá knížka

FUNDRAISING

ZÁSADY FINANCOVÁNÍ AMNESTY INTERNATIONAL

Amnesty International si jako největší světové lidskoprávní hnutí zakládá na své nezávislosti. A to jak na vlivu vlád, politických stran, ekonomických subjektů, náboženství či ideologií, tak i nezávislosti finanční:

- Naprostá většina příjmů pochází od individuálních dárců z celého světa. Díky tomu můžeme pevně a vytvrále už přes 50 let celosvětově bránit univerzálnost a nedělitelnost lidských práv.
- Nevyhledáváme ani nepřijímáme finanční prostředky na lidskoprávní výzkum od vlád nebo politických stran.
- Firmy a společnosti, které nám chtějí darovat finance, zevrubně a striktně prověřujeme; jejich podnikání nesmí být ani nepřímo v rozporu s dodržováním lidských práv v jakékoli oblasti života.

AMNESTY INTERNATIONAL ČR

- Financování Amnesty International ČR se samozřejmě řídí pravidly celosvětového hnutí, jehož je česká sekce významnou součástí. Také nečerpáme finance z veřejných prostředků; jedinou výjimku tvoří finance na lidskoprávní vzdělávání, kde supluje roli států.
- Hlavní složku rozpočtu tvoří dary od členek a členů, firemní dary přísně posuzujeme.

„Případy, které Amnesty International ve světě řeší, jsou často velmi znepokojující a smutné. Díky české Amnesty mám možnost zapojit se a přispět k tomu, aby se situace mohla změnit. Univerzitní skupina, kterou vedu, je skvělým zájemem pro organizaci všech možných akcí.“
Anežka, koordinátorka Pražské univerzitní skupiny Amnesty

„Amnesty je pro mne podpora lidí, kteří se třeba i nechtěně stali bojovníky za svá práva, práva lidí kolem sebe nebo jen za vlastní životy. Mám to štěstí, že sám jsem se takovým bojovníkem stát nemusel, a proto je pro mne Art for Amnesty způsob, jak ukázat, že nejsou ve svém boji sami.“
Jan, kupec dila z projektu Art for Amnesty

„Je mi ctí být členem organizace, která pomáhá lidem proti bezpráví ve světě. A je mojí povinností být tím členem, když vim, co Amnesty dělá pro můj syrský lid.“
Mansour, člen Amnesty

CO SE PODAŘILO V ROCE 2015 V ČESKÉ AMNESTY?

KAMPANĚ, AKCE A ADVOKAČNÍ PRÁCE

Během roku 2015 se připojilo k online peticím více než 24 tisíc lidí. V průměru každý z nich podepsal 3 petice. Fyzicky se podařilo odeslat přes 13 tisíc dopisů na podporu nespravedlivě vězněných a utlačovaných.

Naši hlavní devizou je schopnost přitáhnout během **globálních a regionálních kampaní** pozornost celého světa ke konkrétním problémům v daných zemích. **Lokální** kampaně se zaměřují na dodržování lidských práv v České republice a obvykle sledují velmi konkrétní cíle u nás.

Úspěšnost kampaní je v Amnesty International měřena tzv. **teorií změny**, kdy nesledujeme pouze cílový stav jako je například propuštění vězňů, ale i změny, které situaci směrem k cíli posouvají – tedy i zlepšení stavu lidí a jejich podmínek ve věznicích, závazky vlád ke změně stavu a podobně.

K úspěšnosti lidskoprávní práce a kampaňování Amnesty patří i **advokační činnost**. Naším úkolem je zastupovat všechny ty, kterých se porušování lidských práv týká, a často se sami zastupovat nemohou. Obracíme se na politiky, představitele států, soudy i zástupce jiných neziskovek či byznysu a informujeme je o lidskoprávní situaci u nás i v zahraničí.

Poskytujeme stanoviska ke konkrétním případům i obecné lidskoprávní situaci a jednáme o změně zákonů a pravidel, která lidská práva nerespektují. Připravujeme veřejná prohlášení a otevřeně vystupujeme proti bezpráví jak v rámci jednotlivých kampaních, tak v individuálních případech.

Jedinci v ohrožení (amnesty.cz/podepsat-online) globální kampaň: Individuals at Risk
Jedná se o hlavní aktivitu Amnesty International, která má několik částí:
Petice posíláme autoritám v dané zemi, které mohou stav změnit. Jedná se o dlouhodobé případy vězněných a pronásledovaných, kde detailně sledujeme soudní procesy a vývoj.

„Díky za vaši odvahu při vyjadřování solidarity s mým případem!“

Poděkování ekologického aktivisty a vězně svědci Jevgenije Vitiška Amnesty International

Vydáváme **urgentní apely** – rychlé a časově omezené akce na podporu stíháných, kde je nutná okamžitá reakce.

CO SE PODAŘILO V ROCE 2015 V ČESKÉ AMNESTY?

Dopisy solidarity píšeme společně s našimi příznivci a aktivisty přímo vězněným a pronásledovaným na žádak naší podpory.

POMÁHÁME NESPRÁVEDLIVĚ VĚZNĚNÝM
Víte, že v roce 2015... minimálně 61 zemí dávalo za mřížemi vězně svědectví – lidi, kteří pouze uplatňovali svá práva a svobody?

V roce 2015 jsme v Česku poslali petice, urgentní apely či dopisy solidarity k celkem **29 případům porušování lidských práv**. Podpis pod petice byly sbírány jak pomocí online podepisování, tak za přispění škol a místních skupin při pořádání řady osvětových a informativních akcí.

Úspěšně jsme uzavřeli například případ vězněného ázerbájdžánských aktivistů, manželů **Janusových** nebo **Mosese Akatugby** z Nigérie, který byl nespravedlivě odsouzen k trestu smrti a nakonec propuštěn jako nevinný, stejně jako **Albert Woodfox** z USA, který se dočkal propuštění po 43 letech. V Rusku propustili **Jevgenije Vitiška**, ekologického aktivistu, který protestoval proti ničení přírody při stavbě středisek pro olympijské hry v Soči nebo **Stěpana Zimova**, odsouzeného za účast na protiputinských demonstracích na Blatném náměstí. Svobody se dočkal i barský lékař **Tun Aung** bojující za náboženskou toleranci ve své zemi.

Ke zlepšení situace došlo v případě indické community v Bhópálu postižené průmyslovou katastrofou nebo v případě jiohafrických žen a dívek z komunity Mhondo, které neměly přístup k lékařské péči v době těhotenství a po porodu.

Velkou měrou přispěla k podpoře nespravedlivě vězněných a utlačovaných lidí akce **Maraton psaní dopisů**, kdy jsme v prosinci 2015 společně s více než 6 tisíci lidmi na 145 akcích v 53 městech České republiky psali apely vládám i dopisy solidarity vězňům svědomí. Do akce se zapojila řada místních skupin Amnesty, škol, spolků, organizací i široká veřejnost.

JSME PRO ZÁKAZ MUČENÍ A TRESTU SMRTI
Víte, že v roce 2015... nejméně ve 122 zemích mohli a špatně zacházeli se svými obyvateli?

Zastavte mučení (amnesty.cz/zastavte-muceni)

globální kampaň: Stop Torture

Česká sekce se zapojila v roce 2015 ke kampani proti mučení formou petic a urgentních apelů pro případy z Mexika, Ruska nebo Ukrajiny. Vydávala také české překlady výzkumných zpráv o mučení z celého světa.

Moje tělo, moje práva (amnesty.cz/moje-telo-moje-prava) globální kampaň: My Body My Rights
Během celosvětové kampaně Moje tělo, moje práva se Česká pobočka zapojila do petic a výzev požadujících legalizaci interrupcí v Irsku nebo za propuštění Teodory ze Salvadoru pro domnělé zabití svého dítěte. Další byla petice proti dětským šňatkům v Burkině Faso. Vydali jsme také českou verzi zprávy o sexuální násilí na uprchlících v Libanonu či zneužívání dětí bezpečnostními složkami v Egyptě.

BRÁNÍME PRÁVA ŽEN
Víte, že... třetina Čechů si myslí, že když má žena miminko, koleduje si o zasnášení?

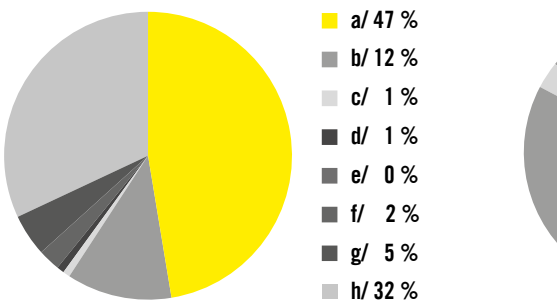
Česká sekce Amnesty také iniciovala společné s platformou ženských organizací podpis Instanbulské úmluvy, která představuje právní rámec prevence domácího a genderové podmíněného násilí, ochranu obětí a odsouzení agresorů. Kampaň nesla název STOP násilí na ženách. Na začátku roku 2016 jsme dostali kladnou odpověď od premiéra Sobotky – jeho kabinet schválil přistoupení k úmluvě, ratifikovat by ji měl parlament v polovině roku 2018.

Migranti a uprchlíci (amnesty.cz/migrate) evropská kampaň: S.O.S. Europe
Iniciovali jsme petici vládě ČR za přijetí uprchlíků a petici evropským lídrům k zajištění bezpečných cest pro nejvíce zranitelné lidi, včetně žen a dětí. Na několika místech v ČR proběhla výstava „Migrantská Odyssea“ s příběhy uprchlíků plavících se na člunech do Řecka. Zapojili jsme se taky do sledování podmínek v detenčních zařízeních v ČR, které byly kritizovány ombudsmankou a dlouhodobě apelujeme na českou vládu, aby se více podílela na solidárních akcích v Evropě. Vystoupeními v médiích a na odborných fórech se snažíme přispívat do debaty o uprchlické krizi – nejhorší humanitární katastrofě od 2. světové války.

Víte, že v roce 2015... minimálně 30 zemí nelegálně nutilo uprchlíky k návratu do států, kde jim hrozilo nebezpečí?

FINANČNÍ ZPRÁVA

VÝNOSY 2015 (v tis. Kč)		
a/ Příspěvky členů a podporovatelů	5 034	
b/ Příspěvek od mezinárodního sekretariátu	1 256	
c/ Dary	84	
d/ Ostatní	88	
e/ Příspěvek od ostatních sekcí v rámci AI	0	
f/ Tržby za prodané zboží, služby	263	
g/ Ostatní příjmy z fundraisingu	501	
h/ Granty	3 397	
Výnosy celkem	10 623	

SRŮVNÁNÍ (v tis. Kč)	2014	2015	výhled 2016
Výnosy	9 244	10 623	10 500
Náklady	8 501	10 075	9 998
Výsledek hospodaření	743	548	502
Počet podporovatelů*	3 332	3 399	3 739
Míra soběstačnosti	86%	89%	89%

*) metodologie – počet unikátních příspěvů, kteří přispěli více než 600 Kč během roku

Výsledek hospodaření (v tis. Kč)	548
Změna peněžních zůstatků	520

Zodpovědný vývoz zbraní (amnesty.cz/zbrane) česká kampaň: Zbraně pod kontrolou
Amnesty International ČR dlouhodobě upozorňuje na skutečnost, že Česká republika vyváž zbraně i do zemí, kde hrozí reálné riziko zneužití zbraní za účelem potlačování lidských práv. Podle výroční zprávy Ministerstva průmyslu a obchodu za rok 2014 se objem vývozu do těchto zemí znovu zvýšil.

HÁJÍME OBĚTI OZBROJENÝCH KONFLIKTŮ
Víte, že v roce 2015... potlačova-ly ozbrojené skupiny lidská práva minimálně v 36 zemích?

Rovný přístup ke vzdělávání (amnesty.cz/diskriminace) česká kampaň: Smažme rozdíly
V dubnu přijel generální tajemník Amnesty Šalil Shetty představit výzkumnou zprávu s názvem **Chce to více snahy** – Etnická diskriminace romských dětí v českých školách, která dokumentuje pokračující nerovný přístup romských dětí ke vzdělání v České republice. Setkal se s premiérem Sobotkou i ministrem pro lidská práva Dienstbierem. Webová aplikace kampaně **Smažme rozdíly** představila 3 případy nerovného přístupu ke vzdělání v Česku, Sieře Leone a Íránu, se kterými pracovali žáci a studenti po celé republice – mimo jiné při akci **Dopisy v ulicích** sbírali podpisy pod petice požadující ukončení protiprávních postupů jednotlivých vlád. Pod apel pro českého premiéra připojili podpisy i desítky tisíc lidí z celého světa a vystavili mu vysvědčení, které jsme společně s romskými i neromskými aktivisty předali na ministerstvo školství před začátkem školního roku.

BOJUJEME PROTI DISKRIMINACI

Po dlouhodobé nečinnosti a neschopnosti řešit zakoreněné předsudky připravila vláda **novelu školského zákona**, kterou schválil parlament. Zavádí systém podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, který by měl poskytovat lepší vzdělání v ohledu na rovné příležitosti. Novela vstoupí v účinnost 1. září 2016. Ministerstvo školství prohlásilo, že do září 2016 zruší vzdělávací program pro děti s lehkým mentálním postižením.

Se silicí jistotou proměny školského zákona se ve společnosti a médiích postupně začaly více a více objevovat nejrůznější mýty a hoaxy, které ze společného vzdělávání dělaly strašáka. Díky nástupu nové ministryně školství Valachové se postupně podařilo některé z nich vyvrátit. Situace ale celý rok gradovala a Amnesty musela několikrát striktně obhajovat **význam inkluze** jakožto nástroje, který dává stejnou šanci všem malým školákům. Systém vzdělávání se mění primárně v tom, že přestává nálepkovat děti a soustřeď se na jejich potřeby. Na pochopení smyslu společného vzdělávání ale bude třeba ještě hodně pracovat, zejména v prvních letech platnosti nového zákona.

V roce 2015 proběhly desítky výstav, happeningů, osvětových a petičních akcí organizované **místními skupinami Amnesty International**. (amnesty.cz/skupiny)

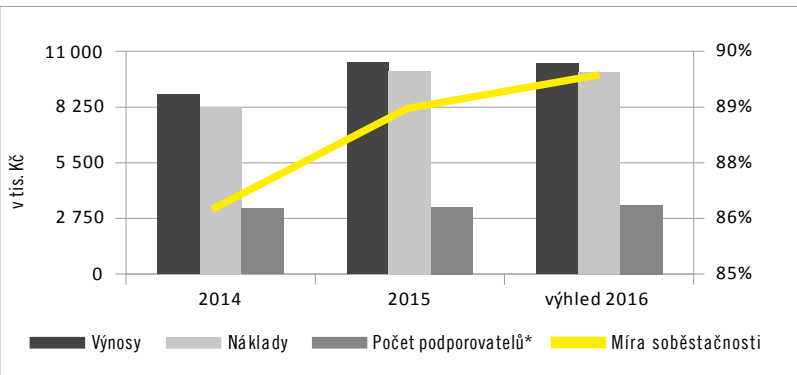
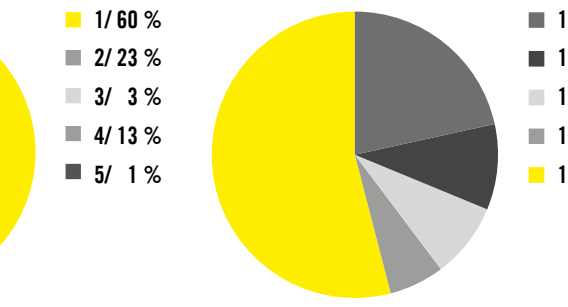
VYTVÁŘÍME SÍŤ OCHRÁNCŮ LIDSKÝCH PRÁV

V roce 2015 fungovalo 11 místních skupin a to v Brně, Olomouci, Liberci, Chotěboři, Karvině, Hradci Králové, Ústí nad Labem, Českých Budějovicích, dále pokračovala v aktivní práci Pražská univerzitní skupina, Pražská iterní skupina a anglicky mluvící skupina v Praze - English Speaking Group.

V roce 2015 řešila česká Amnesty v rámci svého **poradenství** desítky konkrétních žádostí o pomoc od lidí, kteří se na nás osobně obrátili. Nejme právní servis, žádosti o pomoc ale neodmítáme. V relevantních případech připravujeme převážně podklady o lidskoprávní situaci v dané zemi pro jednání soudu, který zvažuje případné vydání dotyčné osoby do zahraničí.

NÁKLADY 2015 (v tis. Kč)

1/ Lidskoprávní práce (včetně osobních nákladů)	6 040
1.1/ Kampaně	1 302
1.2/ Aktivismus	584
1.3/ Advokační práce	514
1.4/ Komunikace	376
1.5/ Vzdělávání k lidským právům	3 264
2/ Provoz kanceláře	2 292
3/ Vnitřní demokracie	314
4/ Fundraising	1 336
5/ Finanční poplatky	93
Náklady celkem	10 075

DÁRCI, PODPOROVATELÉ A PARTNEŘI

Adler • Adbros Digital • Analog!BROS • Astroprint • Dobrá práce.cz • DOX • Ernst & Young • Global Marketing • Havas Worldwide Prague • JSFOTO • Leo Burnett • MADE by Vaculik • Rámy pasparty • Stěhování-dohodou.cz • Tygr Tisk • Vizeum Czech Republic • WebPres

Grafická a IT spolupráce: Adéla Turková, Soňa Flajžiková, Kamil Vařica
Fotografové: Irena Vyčítalová, Martin Pustelník, Jiří Pasz, Michal Marek
Právní poradenství a evaluace: Dominika Morkovinová, Monika Vraníková, Jakub Smutný, Dalibor Válek, Inka Píbilová
Koordínace místních skupin: Anna Poppová
Art for Amnesty: Bianca Da Silva Cristovao, Martina Raclavská, Martina Johnová

...a mnoho dalších, kterým patří veliký dík Amnesty International Česká republika – všem dobrovolnicím a dobrovolníkům, lektorkám a lektorům, stážistkám a stážistům nebo všem našim skvělým „živým knížkám“. Místním skupinám a jejich koordinátorkám a koordinátorům. Vážíme si vaší práce a nasazení pro lidská práva. Děkuje, že jste s námi, bez vás by to nešlo!

Děkujeme.